మఱ్ఱిచెట్టు నీడ

'కాయ్ రాజా కాయ్ - పావలాకు రూపాయ్ - రూపాయకు నాలుగు - నాలుగుకు పదహారు.'

జనం గుంపుకూడారు.

మధ్యలో లాటరీ రంగడు పెట్రొమాక్సు లైటు పెట్టుకొని కూర్చున్నాడు. ముందు ఓ పెద్ద పట్టుగుడ్డ. దానిమీద పులీ,నెమలీ, కోడిపుంజూ,వంటి బొమ్మలు_ పక్కనే గిర్రున తిరుగుతున్న ఓ చక్రం! జనం యథాశక్తి కాచుకొని తమ అదృష్టం చూచుకుంటున్నారు. ఆట జోరున సాగిపోతున్నది-

అప్పుడు ప్రవేశించాడు యతిరాజులు!!

యతిరాజులును చూడగానే జనం కొంచెం పక్కకు తప్పుకొని చోటిచ్చారు!!

'హేయ్ - ఇంకా ఎవరుబాబూ - లక్కీ ఆదృష్టం - లక్కీ - ఆ-పావ'- తల పైకెత్తి చూచాడు రంగడు-

ఎదురుగా యతిరాజులు! బీడీపొగతో మేఘాలు సృష్టిస్తున్నాడు!

రంగడు తృప్తిగాంఓ నవ్వు నవ్వి, మళ్ళీ ఆటలో మునిగిపోయాడు హుషారుగా - ఆ నవ్వే రాజులకు పాదాభివందనం!

యతిరాజులు చుట్టూ వున్న జనాన్ని చూచాడు.

దాదాపొక యాభై గ్రామాలనుంచీ వచ్చిన జనం వున్నారక్కడ - మఱ్ఱికుంట చిన్న గ్రామమైనా ఈ తిరణాల పదిరోజులూ దేదీప్యమానంగా వెలిగిపోతుంది - ఆ మిఠాయి దుకాణాలూ, చెరుకురసాలూ, మామిడిపండ్ల గుట్టలూ, బుట్టబొమ్మల ఊరేగింపూ రంగులరాట్నాలూ - సర్కారువారు ఉచితంగా ఏర్పాటుచేసే 'బైస్కోపు'లూ - ప్రజలకిక ఒకటే పరవశం - పదిరోజులూ పది క్షణాల్లాగా గడిపేస్తారు.

యతిరాజులు గుడివైపు చూచాడు-

స్వామివారికి లోపల దుండలూ పులిహోరా ఆరగింపు జరుగుతున్నది - తర్వాత కాని భక్తగణానికి దాన్ని పంచిపెట్టరు!!

భక్తులంతా భజనలో నిమగ్నమై వున్నారు.

ఒకటే కోలాహలం ...

వైశాఖ శుద్ధ పూర్ణిమనాడు రథోత్సవం!

రేపే పూర్ణిమ!

రేపే రథోత్సవం!

రథాన్ని అప్పుడే దాని శాలనుంచీ కొంత ఇవతలికి లాగారు - చైరు బండ్లమీద మోకులు మోస్తున్నారొకవైపు.

గరుడ వాహనానికీ, పొన్నమానుకూ, పల్లకీ సేవకూ అన్నింటికీ ఉభయాలు కుదిరాయి పూర్వం - ఒక్క రథోత్సవానికి మాత్రమే కుదరలేదు-అందుకని ఊరివాళ్ళంతా అప్పుడు ధర్మయ్యగారి దగ్గరికే వెళ్ళారు- అప్పటికే ధర్మయ్యగారు గరుడవాహనానికి ఉభయ ఇచ్చారు - అర్చకులూ, ఇతర పెద్దలూ అంతా ధర్మయ్యగారిని వేడుకున్నారు 'అయ్యా - మీరు దానస్వరూపులు సార్థక నామధేయులు - రథోత్సవం మీ చేతులమీదుగానే జరిపించాలి' అని-

ధర్మయ్యగారు నిండుగా ఒక్క నవ్వు నవ్వాడు-

అప్పుడు యతిరాజులు ధర్మయ్యగారి కాళ్ళ పడుతూవున్నాడు నూనెరాసి.

'అయ్యా - పెద్దలంతా దయచేసి కూర్చోండి ముందు.... ఏయ్ ఎవర్రా అక్కడ-' సంజ్ఞను అర్థంచేసుకొన్న ఇద్దరు పాలేర్లు అతిథులకు శీతలపానీయాలు ఇవ్వడంకోసం పరుగు పరుగున ఇంట్లోకి పోయారు-

'అమ్మగోరూ - పెద్దమనుషులొచ్చినారండీ - ఆచార్లుగారూ వాళ్లూనూ . వాళ్ళకు డ్రింకులు కావాలంటు - కలపమా.'

'ఊఁ-' లెమన్ స్క్వాష్ బాటిల్స్ రెండు అందించింది శేషమ్మగారు-

'కమలా - వాళ్ళకు పంచదార అందియ్యి.'

'అట్లాగేనమ్మా' చేతిలో కథల పత్రిక అవతలపెట్టి కమల అలమరా నుంచీ పంచదార తీసి పాలేళ్ళకు అందించింది- 'ఎవరెవరు వచ్చార్రా-బాలిగా.' 'చాలామంది వచ్చారమ్మాయిగోరూ.... ఆ వెంకటరత్తం గోరుకూడా వచ్చినారండీ' కావాలనే అన్నాడు బాలిగాడు-

వెంకటరత్నంగారి పేరు వినేసరికి కమల హృదయం స్తంభించిపోయినట్లయింది....

ఎందుకు వచ్చారో ఆయన,

ఏమవుతుందో??

కుతూహలం ఆపుకోలేక మెల్లగా కిటికీదగ్గర నిలబడి వింటున్నది.

"ఆఁ గరుడవాహనం మనదేగదంటండీ ఆచార్లుగారూ ... ఆ రథోత్సవం మరేతక్కులైనా...."

"అమ్మమ్మ అలా అనకండి. రథోత్సవం అంటే ఖర్చు చాలా జాస్తి! లక్ష ప్రజవస్తారు. ఇందరికీ సదుపాయాలూ, ప్రసాదాలు సమర్పించడం ఎవ్వరి వల్లా కాదు. పోసిలెమ్మని ఎలాగో ఇప్పటివరకూ స్వాములవారి అయివేజునుండే ఇస్తూవచ్చాము పైకం. కానీ ఈ దేవాలయం మరమ్మత్తులతో నిధులు బాగా తరిగిపోయాయి. తమబోటి ధర్మదాతలు చూచుకోవలసిందే ఆ ఉత్సవం ఇంక.'

'అంతే-అంతే' అన్నారు అతిథులు, ధర్మయ్యగారు నవ్వారు.

విచిత్రంగా నవ్వి అతిథులనందరినీ పరికించి విడివిడిగా ఒక్కొక్క ముఖం చూడటం మొదలుపెట్టారు. వెంకటరత్నం ముఖం చూచారు ధర్మయ్యగారు.

వెంకటరత్నం ఎందుకో తల వంచుకున్నాడు చటుక్కున!!

'ఇదుగో మన వెంకటరత్నంగారున్నారు కదటండీ ఆచార్లుగారూ.' ధర్మయ్యగారు కావాలనే అన్నారు.

వెంకటరత్నం తల ఎత్తలేదు.

ఆచార్లు నీళ్ల నమిలాడు.

ధర్మయ్యగారొకసారి మీసాలు దువ్వుకొని యతిరాజులువైపు చూచారు. యతిరాజులు కాళ్లపట్టడం ముగించి రెండు అరచేతులు రాచుకుంటున్నాడు.

'సరే - అట్లాగే - రథోత్సవం నేనే చేయిస్తాను' ధర్మయ్యగారు బరువైన ఓ పనిని తన భుజస్కంధాలకెత్తుకున్నందుకు సూచనగా మాటలు చాలా బరువుగా పలికాడు.

అతిథి జనం ఆనందంతో నిండిపోయింది.

'బాబూ ఇదిగో - తీసుకోండి' ఒక్కొక్కరికి డ్రింకులిచ్చారు పాలేర్లు.

వెంకటరత్నం మాత్రం తీసుకోలేదు.

'తీసుకో వెంకటరత్నం' ధర్మయ్యగారు ఆజ్ఞచేసినట్లు అన్నారు.

వెంకటరత్నం వద్దన్నట్లు అడ్డంగా తల వూపాడు.

ధర్మయ్యగారు ఓసారి యతిరాజులు ముఖం చూచి ఒక్కనిమిషం ఆగి పాలేళ్ళకేదో వేరేపని పురమాయించి పంపించేశాడు ఇంటినుంచి.

'అయ్యా మరి మేము సెలవుతీసుకుంటాము.' అంతా లేచారు.

'మంచిదండి' ధర్మయ్యగారు అందరికీ గౌరవంగా వీడ్కోలుచెప్పారు.

కిటికీవద్ద కమల 'అమ్మయ్య' అని గుండెపై బరువు దిగినట్లు నిట్టూర్చింది.

ఆచార్యులవారు మెట్లు దిగుతూ అన్నాడు ధర్మయ్యగారు మన మట్టిగుంట గ్రామానికి మూల స్తంభంలాంటివారు - దానాలకైనా ధర్మాలమైనా వారిచేయే చేయి.వారి ఔదార్యమే ఔదార్యం.'

జనమంతా ఔనౌనని ఏకగ్రీవంగా అంగీకరిస్తూ బయటకు నడిచారు.

'వెంకటరత్నం' ధర్మయ్యగారు కేకవేశారు. వెంకటరత్నం నిజానికి బయటకు నడవనూలేదు అట్లని కూర్చోనూలేదు. కాని ఈ కేకతో నిలబడి పోయాడు.

'ఇట్లారా' ధర్మయ్యగారి ఆజ్ఞ.

వెంకటరత్నం తలవంచుకొనే ధర్మయ్యగారి దగ్గరకు వచ్చి కూర్చున్నాడు.

కమల గుండెలు దీనితో ఝల్లుమన్నాయి.... కాళ్లు తడబడ్డాయి....

భోరున ఏడుస్తూ భయంతో పరుగెత్తుకొనిపోయి శేషమ్మను వాటేసుకొని అరిచింది 'అమ్మా.'

'యతిరాజులూ నీవు విన్నదీ కన్నదీ వెంకటరత్నానికి చెప్పు' ధర్మయ్యగారు గంభీరంగా అన్నాడు.

'అక్కర్లేదు - నేనే చెపుదామనుకుంటున్నాను - అసలు నేనిందాక వచ్చింది అందుకనే - కానీ ఎలాచెప్పాలో తెలియిక మళ్ళీ వెనుకడుగువేశాను.'

ధర్మయ్యగారేమీ మాట్లాడలేదు.

వెంకటరత్నం అన్నాడు 'ధర్మయ్యా! సాటివాణ్ణి-తరతరాల బాంధవ్యం-అమాత్రం అర్థం చేసుకోగలవు నన్ను -నేనెలా సుదర్శన తండ్రినో నీవూ అలాగే బిడ్డను కన్నవాడివి - కష్టసుఖాలు తెలిసినవాడివి - పిల్లల తప్పొప్పులు మనం కాకపోతే మరెవరు భరిస్తారు.'

'ఊఁ.' ధర్మయ్యగారు నిట్టూర్చారు. ఇవ్వాల్టితో వెంకటరత్నం పని అయిపోయిందనిపించింది యతిరాజులుకు - తాను చెప్పకుండా వుంటే బాగుండేదేమోననిపించింది ఒక్క క్షణం - కాని రాజగోపాలస్వామి కోవెల పక్కన-రథశాలవద్ద సుదర్శనం చేస్తున్న పోకిరీవేషాలు చూచి చెప్పకపోతే తప్పనిపించింది.

అప్పటికే అది నలుగురి నోళ్ళ పడింది కూడాను. తన కళ్ళ ఎదుటే తన యజమానికి అవమానం.

ఛట్! అదేదో తేలిపోవాలి.

ఆ సుదర్శనాన్ని - అటో ఇటో సూడాలి.

అందుకే తనంత తానే స్వయంగా ధర్మయ్య గారితో చెప్పాడు యతిరాజులు....

'బాబుగారూ- నలుగురూ నాలుగు మాటలనుకుంటున్నారు వూళ్ళో- మీరు ఊఁ అనండి. ఆ సుదర్శనం గాడి పని నేను చూస్తాను.'

ధర్మయ్యగారు ఔననలేదు కాదనలేదు. యతిరాజులు కళ్ళల్లోకి ఒక్క-సారి తీక్షణంగా చూచారు.

'ఆమాత్రం సన్నర్థం చేసుకోలేవా రాజులూ ఇన్నాళ్లండి' అన్నట్టనిపించింది ఆ చూపు-

మంత్రానికి కట్టుబడ్డ తాచుపాములా ఉండిపోయాడు యతిరాజులు.... దాని ఫలితమే ఇవ్వాళ వెంకటరత్నం గారితో సంభాషణ....

వెంకటరత్నం అన్నాడు 'ధర్మయ్యా- నేను మగపిల్లవాణ్ణి కన్నవాడిని. మనలో ఇది పద్ధతి కాదు. అయినా నేను పద్ధతి తప్పి అడగక తప్పలేదు. మీ కమలను మావాడికి చేసుకుంటాను. దీనివల్ల మనకు బాంధవ్యమూ దక్కుతుంది. అప్రతిష్ఠా తప్పుతుంది.'

ఇంట్లో తలుపు దగ్గర శేషమ్మ కమల నిలబడి చాటుగా వింటున్నారు సంభాషణ. కమల నిలువెల్లా వణికిపోతున్నది. తండ్రి నోటి మాటలు వినాలని ఆమె తల్లడిల్లి పోతున్నది.

ధర్మయ్యగారు సరేననలేదు. కాదని నిందించనూలేదు.

'వెంకటరత్నం! లే భోజనానికి'

వెంకటరత్నం తిరస్కరించాడు.

ధర్మయ్య నిండుగా నవ్వాడు.

మొత్తానికి ఘటికుడివే వెంకటరత్నం ఇందాక లెమన్ కూడా వద్దన్నప్పుడు- అప్పుడే అనుకున్నాను ఏదో, వ్యవహారం వుందిరా అని.... ఏమి నమ్మకాలయ్యా నీవి' యతిరాజులు నివ్వెరపోయాడు ధర్మయ్యగారి ఔదార్యంచూచి. తానైతేనా- నిలువునా చీరేసి వుండేవాడు తండ్రికొడుకులను,

'రాజులూ- ఆ కొబ్బరి బొండాలు తీసుకొని వెళ్ళి వెంకటరత్నాన్ని వాళ్ళింటిదాకా సాగనంపిరా.... ఏమేవ్, ఏం చేస్తున్నావు'

శేషమ్మ రంగస్థలంపైకి తొలిసారి వచ్చింది.

వెంకటరత్నంగారికి నమస్కారం చెప్పింది తలుపు దగ్గరినుండే. వెంకట రత్నంకూడా సెలవు తీసుకొన్నాడు ఆ దంపతుల దగ్గర ..

మరునాడు ఊరంతా తెలిసిపోయింది కమలకు సుదర్శనానికి పెళ్ళి నిశ్చయమైపోయిందని.

'ఓహో! ఔదార్యంరా ధర్మయ్య గారిది. నిజంగా ధర్మప్రభువు . ఇంకో డైతేనా. ఆ సుదర్శనం డొక్క చించి డోలు కట్టేవాడు- ఆరెరే! కూతుర్నిచ్చి పెళ్ళి చేస్తున్నాడే ఓహోహో'

'అంతేనా, గరుడోత్సవమేకాక రథోత్సవంకూడా తానే భరిస్తున్నాడోయ్. ఎంత ఓర్పు. ఎంత దాతృత్వం'

ఊరంతా ధర్మయ్యగారికి చేతులెత్తి నమస్కరించింది.

పెళ్ళి వైభవోపేతంగా జరిగిపోయింది.

ఇక్కడే- ఈ మర్రిచెట్టు వరకూ పందిళ్ళు

ఈ రథశాల కవతల దేవుడి మైదానంలోనే వివాహవేదిక....

బీడి కాలి చెయ్యి చురుక్కుమన్నది యతిరాజులుకు.

ఎదురుగా చెట్టు వద్ద కలవరం..,

జనం తొక్కిసలాడుకుంటున్నారు.

'యతిరాజులూ' రంగడి కేక.

యతిరాజులు మోకులున్న బైరు బండ్ల దగ్గర్నుంచి ఒక్క అంగలో మర్రిచెట్టు దగ్గరికి చేరాడు.

'డబ్బు తియ్యి' రంగడి ఆర్తనాదం

'ఎంత'

'ఓ వంద'

యతిరాజులు మాఱు మాట్లాడకుండా పది పదులిచ్చాడు. 'ఆ- ఎవరండీ ఇరవై వేసిందీ, ఆ తీసుకోవయ్యా సామీ ఎనభై- ఇదుగో నీకు పదికి నలభై ....'

జనంలో హాహాకారాలు మిన్నుముట్టాయి. భయంతోకాదు ఆశ్చర్యంతో- ఆనందంతో. లాటరీ రంగడి నిజాయితీకి జనం తబ్బిబ్బై పోయారు. ఇక వెనకా ముందూ చూడకుండా కాస్తున్నారు పందాలు. రూపాయి రెండు- అయిదు-పదీ.

గుళ్ళో భజన ముగిసింది. స్వామివారికి ఆరగింపూ జరిగింది. ముందుగా వడపప్పు కొబ్బరి ముక్కలు పంచారు. భక్తులు పులిహోర, వడలకోసం ఎదురు చూస్తున్నారు. యతిరాజులు చేతులు దులుపుకొని గుడి ద్వారం వద్ద నిలబడ్డాడు ద్వారపాలకుని విగ్రహంలాగా. ఠణగొణ ధ్వని. ఒకడనేది మరొకడికి వినిపించడంలేదు. దూరంగా రంగులరాట్నం గిరగిరా తిరుగుతోంది. చెరుకు గడలు బండ్లకు బండ్లు అమ్ముడవుతున్నాలు. ఓ పెద్ద చెరుకు గడను చేతికర్రలాగా పట్టుకొని బుజంపైన ఓ పిల్లవాణ్ణెక్కించుకొని ఓ ముసలాయన మెల్లగా నడుస్తూ యతిరాజులు పక్కనే నిలబడి ఈ చోద్యమంతా చిత్తగిస్తున్నాటప పరవశంతో-

'బాబూ మనదేవూరు.. ఈ వూరేనా'

ఔనన్నట్లు తలవూపాడు యతిరాజులు.

'మాది నీరుకొండలే- అడ్డంగా డొంకలో పడి వచ్చాము మా వాళ్ళందరమూ- రేపు రథోత్సవం చూచిపోతాము' తనంతతానే పరిచయం చేసుకున్నాడు ముసలాయన. ఆ రాత్రికి మర్రిచెట్టు కవతల చెరువుగట్టుమీద కొన్ని వేలమంది జనంతో ఈయనా పడుకుంటాడు. మరునాడు అన్నదానం జరుగుతుంది. రథోత్సవం వైభవంగా జరుగుతుంది. అదిచూచి పూర్ణమి వెన్నెలలో ఇంటిముఖం పడతాడు ఈ ముసలివాడు కూడా అందరిలాగే.

'ఆ మారాజు కడుపు చల్లగా నూరేళ్ళు బతకాలి నాయనా... ఎంత అన్నదానం, ఏమి సంగతీ, ధర్మయ్యగారు నిజంగా ధర్మరాజు తండ్రీ' రథోత్సవ నిర్వాహకుడు ధర్మయ్య లోగడ చేయించిన అన్నదానం చూచినట్లున్నాడొకసారి ఈ ముసలాయన.

'వూరి వాళ్ళం ప్రతేడూ పిల్లాకూనా అంతా రావలసిందే. ధర్మయ్యగారి ప్రసాదం తీసుకోవలసిందే'-

యతిరాజులు పరధ్యానంలో పడ్డాడు అతని మనసు చికాకుగా వుంది.

రేపటి రథోత్సవానికి ఉభయం ధర్మయ్యగారిది కాదు వెంకటరత్నానిది.

కమల పెళ్ళయిన నాటినుండీ వెంకటరత్నం జాతకం మారింది!! లక్ష్మీదేవిలా కమల ధర్మయ్య గారింటినుండీ వెంకటరత్నం గారింటికి తరలింది.

పొగాకు వ్యాపారంలో ధర్మయ్యగారు దెబ్బతిన్నాడు. పులి మీద పుట్ర అన్నట్లు గత మే నెలలో వచ్చిన తుఫానుతో ధర్మయగారి తోటలు పాడైనాయి చూస్తే కడుపు తరుక్కుపోయే దృశ్యం!!

దానితో మామూలుగా రథోత్సవం చేయండని ధర్మయ్యగారిని అడిగే సాహసం ధర్మకర్తరకు లోపించింది. సమయానికి ముందుకొచ్చాడు వెంకట రత్నం. ఆచార్యులువారు సూచనగా తనతో అన్నదానికి తన సంసిద్ధతను వ్యక్తం పరిచాడు. 'దేవుడి పెళ్ళికి అందరూ పెద్దలే. ఎవరు దరిద్రులైనా, ఎవరు ధన వంతులైనా దేవుడి కళ్యాణం మటుకు మనుషులకోసం ఆగకూడదు. ఆగబోదు కూడా. అది మన మర్రికుంటకే క్షేమంకాదు. కళ్యాణమూ, రథోత్సమూ నేను చేయిస్తాను' అధ్యక్షులు పొంగిపోయారు.

ఊరంతా పరవశంతో పొంగిపోయింది.

యతిరాజులు కుంగిపోయాడు.

అదుర్దాగా వార్త చేరవేశాడు ధర్మయ్యగారికి.

ధర్మయ్యగారు వింతగా చూచాడు - చుట్టూ పెద్దమనుషులు కూర్చొని వున్నారప్పుడు - ఏదో విషయం చర్చిస్తున్నారు వాళ్లు - ధర్మయ్యగారన్నారు 'నాకీవార్త తెలీదు - ఆచార్లవారు నాతో అనలేదు - అయినా నేనయితేనేం వెంకటరత్నమయితేనేం యతిరాజులూ....'

ఔనవునన్నారు పెద్దమనుషులు ...

యతిరాజులు చిన్నబుచ్చుకొని ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయాడు ...

'ఏయ్ యతిరాజులూ' రంగడికేక.

యతిరాజులు చుట్టూ చూచాడు

ఎదురుగా ముసలి తాత లేడు. రంగడు లాటరీ పట్టా చుట్టిపెట్టి ఘప్పు ఘప్పుమంటున్న పెట్రొమాక్సు లైటుకు గాలికొట్టి ప్రాణంపోయ ప్రయత్నిస్తున్నాడు. భక్తులంతా పులిహోరా దుండలూ అందుకోని గుడినుండి నిష్క్రమించారు. యతిరాజులు రంగణ్ణి చేరాడు.

'ఎంతరా మిగిలింది.'

అయిదువ్రేళ్ళు చూపాడు రంగడు. జేబులోంచి వందనోటు తీసి యతిరాజులికి ఇవ్వబోయాడు.

'ఏందిరా అది ఎదవా'

'తీసుకో అన్నా నీనోటు'

'ఏడిచావులే - నోరుముయ్ - ఉంచుకో జేబులో - ఇవ్వాల్టి లాటరీలో వాటాకూడా వద్దు - డబ్బంతా నీదే' రంగడికిది వింతగా అనిపించింది. కొంచెం భయంతో వెర్రిముఖం వేశాడు - అయోమయంగా చూచి అన్నాడు 'ఎందుకని?'

యతిరాజులు రంగడి చెవిలో ఏదో రహస్యం చెప్పాడు - 'అమ్మో.నేనే'

'ఆఁ- నువ్వే - పిరికిఎదవా - మేమంతా లేమ్రటా ఎనక' - బీడీతీసి వెలిగించాడు యతిరాజులు- రంగడు మారు మాట్లాడకుండా వూళ్ళోకి వెళ్ళిపోయాడు - అర్ధరాత్రి దాటింది - అంతా సద్దుమణగకపోయినా పొర్లబడ్డ జనం జనం మాత్రం చెరువు గట్టుమీదపడి నిద్రలో దేహాలు మరచిపోయారు. యతిరాజులు మ్రరిచెట్టుకిందే కూర్చున్నాడు నక్షత్రాలు లెక్కబెట్టుకుంటూ....

చీకట్లో ఏదో కదిలినట్లనిపించింది.

'ఎవడురా వాడూ'

"నేనే" రంగడి గొంతు-

"ఏమయింది" యితిరాజులు ప్రశ్న!

మౌనం!

"ఏరా-"

"ఆఁ- చూడు"

వూళ్ళో దూరంగా వెంకటరత్నంగారి ఇంటివైపు మంటలు కన్పడుతున్నాయి-

"రాజులు... " రంగడు మెల్లగా అన్నాడు-

"ఆఁ-" చొక్కావిప్పి తలకింద పెట్టుకొని చల్లని గాలిని పిలుస్తూ వున్నాడు యతిరాజులు-

"ఇంట్లో అమ్మాయిగారువాళ్లు లేరా ..."

"లేరు- అంతా మా అయ్యగారింట్లో వున్నారియ్యాళ-"

రంగడు నిట్టూర్చాడు - "మరి రేపు రథోత్సవం."

"నోరుముయ్ - మామూలుగానే జరుగుతుంది - ప్రతియేడూ ఎవరు చేయిస్తున్నారు అట్లాగే - వెర్రిమొహమా - వేరే సంగతులు మాట్లాడు."

"ఆఁ- ఆఁ-" రంగడు నసిగాడు! అట్లాగే - అట్లాగే, రాజులూ! వేరేసంగతులే మాట్లాడుతా! ఈ మ్రరిచెట్టు చల్లంగావుంది - మంచి గాలినిస్తున్నది - మన మ్రరిగుంటకి దొకవరం" "ఔను! కాని మ్రరిచెట్టు నీడలో వేరే మొక్కమాత్రం మొలవదు. అదొక శాపం" అన్నాడు యతిరాజులు....